

Pridjplata na ciju god. 3 for., na pol. god. 1 for. 50 nov., na četvert. 75 nov.
Za Srbiju 30, 15, 7 1/2 groša. Izlazi svake Nedjelje jednokrat.

Pisna svakodnevna predmeta molimo na uredništvo uputiti.
Nepisana neprimamo.

God. III. U Kalači

U Četvrtak 23. Svibnja 1872.

Broj 21.

OBĆINARI U SNOVU NA NOVO USTROJENI OBŠTINA.

I.

Prije nego što se ona sveza ukinula — koja je prieko mnogo stolitja spajiju s pukom ujedinjavala, imali su obćine dva pokrovitelja, jednog u Spajiji, a drugog od županie varmegje u Solgabirovu. Dali je to dobro bilo ili ne, o tom sad govoriti bilo bi ko o lanskome snigu se inaditi.

Dosta je što je bio nad obštinama ko se sad očinski, sad očuvski o njima brinio. Al od znamenite godine 1848. sve se prominilo, a od od 187 1/2 drugi oblik uzelo. Obštine su dobile ako i ne veliko, ipak liepo pravo Samouprave, pridana im je kakva takva vlast: da svojom obštinom upravljaju, i u ovu sve ono što nadju da je dobro uvedu i ustanove.

Al svako ono pravo koje se pridaje čovjeku glupom i neznaici, jeste mrtvo diete. Koje, ni majka neće omilovati, a još manje kuma poljubiti.

Istina da obćine imadu nada sobom Solgabirova, al buduć on, ima više ovaki sebi podvrženi, nebi zahvalio, ako bi se on moro briniti i za najmanje stvari svake obćine, ta ma bi mu glava bila kao ona kaptul-ska, ipak bi se razpukla.

U jednoj obćini ima i veliki i mali stvari, baš ko u jednoj kući. Valja da se i od ovih i od onih nosi jednaka briga, jel ako se zanemare velike, naneće veliku štetu obćini, ako se zanemare male, buduć su mnoge, na neće mnogo štete obštini. A kad obština štetuje, onda su svi stanovnici oštećeni.

Teško je pametju razabrati sve one odnošaje, u kojima stoje pojedini i familie sa cilom obštinom.

Al ko se nebi ubaviestio po tome: da ako što

manjka otcu sva dieca osićaju, tomu će mo u kratko reći: da ako obćina više troši, no što bi potriebno bilo to moramo svi plaćati. Ako trošak nije za vrijeme učinjen i ploda nedonese to neće ikom koristit. Ako troškovnik nije mudro i providno složen, pak se na bradu obštine povlači dug, kamate plaća cila obština.

Ako što nije za vrijeme popravljeno n. p. Crkva, Škula, Obštinska kuća i. t. d. i nastala je veća razvalina, uzmnožan trošak platjat će cila obština. Ako nije put opravljen, n. p. na pisak ilovača navučena, provalina zavaljena, to će se mučit sa svojima živinama svaki stanovnik. Ovaj svaki je u najtišnjoj svezi s obštinom skopčan, bio ma kakva stališa, pa mu je i duševna i tvarna sudbina ponajviše u nidra obštine položena: kako se ova upravlja on tako napriduje ili nazadjuje.

To je tako spleteno i snitjeno da ovim posledicam ni bogat ni siroma nemože izbići.

Da budemo jasnii, uzmimo samo jedno na um: Voda bila od kiše bila ona izpod zemlje nakupi se u selu, varoši, slije se na njivama, mogla, bi se izpuštat, buduć je Bog već tako uredio površinu zemljišta, al u obćini nitko o tom nemisli za vrijeme, dakle ovom se kuća ovlaži, onom sruši, ovom se razridi sitva, i zaguši divjam travam a onom baš sve izgine.

I to pod jednako stigne bogata i siroma, ni jedan nije kadar sebi pomoći. Žalostan mora gleda kako mu propada sva krvava muka. Pak ne što bi Bog htio bičevat, već što nemarni obštinari, neslažu se nevićaju i ne odljućivaju se na rad takav, koji bi valjalo obštinskom barem uredbom ako ne troškom izvesti.

Već i odud može i onaj uviditi, komuje tvrdja glava, da svašta što se dobra učini u obštini, promiče boljak pojedinih stanovnikah, a što nije učinjeno ili nevaljano učinjeno, to upropastjiva i pojedine i familie.

POŠTOVANIM POPOVMA, UČITELJIMA, KOTARSKIM SUDCEM SOLGABIROVIMA, KNEZOVIMA I BILEŽNIKOM. KAO POGLAVICAM PUKA, ČAST I POŠTENJE.

Rekoh prije da negojim predsudu : kanda bi se svako djete zaoditi svako djete naučiti moglo, kako je istina da će pored sve radinosti ipak ostati prosiakah, tako je istina : da će pored sveg napora pučkih poglavicah ostat nenaučnih diece. No o tom ja i neću da govorim, jerbo što spada u okrug nemogućnosti o tom govoriti nisam naučio. Ja samo smirno pitam : zašto sbiva da veći dio slavenske diece iz škulah izostaje? ta zakon bio taj naredbeni bio saborski; naredjuje : da se dieca šalju u škulu. Evangjelie kaže : nepričite malanim da kmeni pridju, dakle ako dieca neidju u škulu, većim dielom toga pod vedrim nebom ni nakog drugog nemože spadat, krivnja, već na ne sporazumljiv postupak naših poglavicah. Da se late po ruke svećenici učitelji, Bilježnici i Kotarski Sudci, to bi samo ona dieca izostala iz škole, koja su bolježljiva.

Da je ovo istina u mah ćemo se osvidočiti. Ja mislim : da će svaki čovjek pripoznati, ako bi moguće bilo za jednog čovjeka, da svu onu vlast rukovodi da svu onu dužnost vrši koju rukovodi i vrši svaki na svom miestu svećenik, učitelj, knez, bilježnik i sudac, da onda nebi ostalo nijedno djete nenaučeno nezaodiveno. I ako je to istina : onda je nepobjena istina : da sva krivnja, koja se poradja nepohadjanjem škulah spada na nesporazumljivo postupanje ovih pučkih poglavica.

Dakle da kletva idjući porodicah vas nedostigne, da gladujućih i nevolje trpećih suze na vama se neosuše, da propadajućih slavenah angjelah čuvarah o svadjanje vas nebori, na noge, poglavice pučke, zapregnite se, latite se poruke i pokažite : da se u vašem području svako djete zaodilo i svako djete naučilo što se Boga i čovjeka tiče.

Al bratinski vas molim nemojte misliti : da ste ovim već svu vašu poglavarSKU dužnost dokončali.

Plemenito je jednog puka poglavarom se nazvati, al molim vas skromno nemojte u zlo primiti ako se usudjujem vašu pozornost na to svraćati, i da bi dostojali samo malko razmatrati šta to znači puk jednog sela, jednog okoliša? Šta to čini puka svećenikom, učiteljem, knezom, bilježnikom i sudcem se nazvati, ja scienim da se u ovih zvaniah izmjenjivaju ona plemenita svojstva Boga Oca Sina odkupitelja, i Duha Posvetitelja, u ovih zvaniah se odlikuje božja mogućnost znanost, mudrost, milosrdje pravda, naravno ne u božjoj neograničenosti, već na koliko je to viećnji Bog o stvaranju u nas udahnio.

Po ovim pojmu vaših plemenitih zvaniah meni se čini : da ste vi obvezani o svem tom se starati i briniti, što je puku koristno i potreбно da se što lakše širje i dublje u njemu razprostrani svietlost znanosti, Svetost čudorednosti, plemenitost nabožnosti, da se što većma uvadjaju u njegov rad i poso sva ona orudja, kojima se radinost olakšava, i unapridjava, da se u njegovom društvenom životu ustanovjavaju svi oni zavodi, iz koji izviru posvieta razuma oplemenjenje srдца, i poboljšanje stanja tvarena. Ovamo spadaju čitaonice i novčani zavodi.

Ja ne dvojim da će ljudi mnoge dobre i koristne stvari i onda naučit, ako će sve ono proučit, što je po zakonu školskom naredjeno : da se pridaje dieci u školama. Al dva su uzroka radi koji nije slobodno nikad pristat učiti, prvi je što je zaboravnost jedna velika naša falinga, a drugo što sviet od poljodilstva do onog nauka, koji treba, jednom kralju neprikidno napriduje. Dakle ako tko izidje iz škole ili izraste iz nauka kršćanskog i neuči dalje taj mora redovito opet neznanim postat.

O tom netreba mnogo mudrovat, pogledajte na ljude koji su marljivo polazili nauk, al posli pridike nisu slušali, da su u kršćanluku sa svim neuki postali, pogledajte na ljude, koji su kano dieca išli pomunjivo u škulu al kasnie nikakve knjige ili Novine nisu se dodili, pak će te viditi :

da manje znadu nego što su u dietinstvu znali. Sudbina je čovičja : da on ne smije nikad prikiniti molitvu, i učenje jel ako to učini obsili će ga opornost, odurnost, i neznanost.

Dakle ovaj sviet koji je već uvidio: da je Bog dao nauk čovjeku, da ga uputi u poslu, taj, olakoti, boli ukroti, i život nasladi, i dao mu njive, radionice, škole, i svakojake učione, da si nauči šta mu valja da dobie znanost umjetnost i vieštoću, valja da i to uvidi : da onome tko je iz nauká izrasto i nadalje treba pridike slušati a koji je škole svršio, da Novine i knjige štije, jel drugčie će i jednog i drugog zamračiti neznanost. Novine rekoh na prvom miestu, jerbo se u ovima izmjenjivaju učitelji, pak sve jedan drugog gleda kako će nadmašat u liepoti i razgovitnosti razgovora, da izastre pred one, koji su željni učiti sve ono što je on gorkim trudom izkupio.

(Slidi.)

D O P I S I.

Sa K a p o š a T o l n o, 12. Svibnja. Premda je ugarska vlada stroge naloge izdala, da dotične oblasti okružjah i obéinah imadu zapriečiti svako hrvanje i prolitje krvi pri dođućih izborih, ako neće da budu svrgnute i oduštene, to se ipak već danas od strane kandidatah takove mjere poprimaju, koje neće na biralištih ostati bez žalostnih posljedica.

16-a o. m. doći će u Kurdu onomad javljeno županjsko izaslanstvo da preduzme popis biračah. Budući pako ono sastoji iz samih dešnjakah, to će se vjerojatno sve pokušati, da županija tolnanska ostane pri desnici.

U sakčanskom srezu na svakoj obéinskoj sgradi vije se zastava zelene, crvene i biele boje, a na njoj ime Josipa pl. Döryja. Programom ni desnice ni ljevice već buduće sabsorske većine u ruci obišao je 27. obéinah. Na učione, obéinske cieli, pijanke i gulaš sporazdielio je on tom prigodom svojih posjetah preko 3000 forintah, od kojih je učionu kurdsku zapalo 50, a čibrašku 20 stotinjakah.

Magjarski narod po sebi prost i neuk, u tom je sretan, što ga zastupa svećenik i plemić, kaputaš i velikaš na smrt i život boreći se zanj, znajući, odhranjen mliekom različnih materah nu obučen u magjarskom jeziku. Kad bi se slavensko popovstvo i vlastelstvo u nje ugledalo, blago si ga slavenskoj majci i nam njezinoj djeci! Nu dočim nam i ono i ovo odrodno, odpadno i narinuto, nepreostaje nam ino neg se zalećavati u prostačke kolibice, te podučavati i dizati nebogi rod na osvienst! A dotle bar koji možemo buktinjom prosvjete kazujmo mu put.

U pincheljskom kotaru, kako sam javio, ustaje baron Šandor Jeszenszky de Jeszen; protivnik mu zamieran odvjetnik Hecs stoji na odporu.

Kao čibraški vlastelin držao je on njemačko slovo na uhvar Döryju tom prigodom Čibračanom. U svojoj nebo dohitiljoj besjedi, razkrilivši do pazuha ruke, okovo je u zvезде čine deakovacah, te se naprezao dokazivati da je izmed bogaza sile i krivde (Scille i Charibde) jedini put spasa za magjarski narod postojeća vlada. Al na koncu zateće ga u čudu švabin glas : živila ljevica! Zašto? Jer nije katolicizma riečju ni taknuo. Ustane i opet, pa se podje previjati da će on sv. vjeru katoličku svedjer braniti kao katolik uztrajno i odvažno. I tim obéina pristane zasad uz Döryja.

Dobrodušan Jeszenszky vriedan je zaobe ako i opet buktira; budući bi zaslugu steko i prid Bogom i prid ljudem ako bi troškove što ih čini po Högyészu Pinchelju i Čibraku na učione i crkve žrtvovao.

Čibraška je crkva uboga kćerka kukavne kurdske majke. U njoj što pogledaš da suze proroniš, — sve je otrcano, crno, poderano, staro i kukavno paučinom obvučeno, prahom prikriveno, — a imovina joj u gotova 82 novčića! Toj bi trebalo patronu, ako ima suviška? trošiti, nju bi valjalo ponoviti i čistim ruhom ogrnuti, pak onda pred sviet vedrim čelom od biljura koraknuti! Inače stekao pokrovitelj krunu do bisera nevriedi preda mnom ništa! Inače go-

vorio glasom Pavlovim, i nizao stavke besjede svoje jazijom (crnilom, tintom) zlata, u mene mu zlato bez sjajnosti, zvono bez glasa!

Pametna i savjestna muža bio On i najnižjega stališa treba birat i slati u sabor iz razloga osvjedochenja, što je g. 1861. u zagrebačkom glasovitom saboru muževah te struke uz proste i mudre Krajišnike sjedila množina.

Al da, kod Magjarah je drugo neg kod sinovah države Krešimirove. — Ovi, hvala Bogu! od g. 1871. ne drže više halabučne na biralištih gostbe i pijanke, već se izbornici triezni i pravedni poslje narodnih izborah vraćaju plugu kući.

A ovde se mnoga grozna dila počinjavaju, evo Vam jednoga. 30. Travnja na noć odsjekao je Mihály Kuláš, Magjar 25. g. star, u Döbröközu rodjenomu si otcu i maćuhi sikirom glavu zato, što je pokojnik, izvijavši si iz doma razkalašena dva sina, svoje dobarce dao u najam drugomu za koru hljeba.

Prijatelji! Dje je tu prosvjeta? dje vjera? dje Bog? Ah! užasni takvi slučajji dalje vam kuća od roda mog!

Blaž.

Na Cetinju, 5. Svibnja. D. M. U isto vreme kad Hrvatska oplakuje smrt nezaboravnog Ljudevita Gaja, Crna-Gora izgubi jednog valjanog veterana u licu kneza Draga Petrovića. Ova žalost zavila je u crno ne samo kuću Petrovića, nego i svu Crnu-Goru, a osobito Nj. S. kneza Nikolu i njegovu suprugu, koji veoma poštovahu svoga strica.

Drago Petrović imao je 56 g. i počeo je vojevati još od 1840 g.; njegov ga je konj iznosio sto puta sretno iz bitke, i bio je šest puta ranjivan; providjenje je htelo, da poslie dugog bolovanja preninu na rukama svojih ljubimih sinovah.

Pratnja pokojnika bješe svečana, i podpuno dostojna članu vladalačke porodice. Nj. S. knez Nikola i supruga mu, Prevosvećeni Mitropolit Flarian, svi viši i niži činovi pratiše pokojnika do Njgoša, (porodičnog mjesta Petrovića,) gdje je pohranjen u hramu Sv. Bogorodice. Mnogobrojni redovi raznih stepeni blistahu se na cenotafu sa sabljom sto put napojenom turskom krvi. Plač i lelek činio se da neće imati kraja. Sve Cetinje, inače veselo i živo, izgledaše tužno i žalostno. Od tuda i dolazi, da je Vaskresenije Hristovo prošlo ovdje tako muklo i nezamjetno: nigdje pjesme, nigdje veselja, nigdje igre, i od toga vremena u svoj Cetinja nije čuti grmljavine pušaka.

Iz starijih Petrovića preživio je Draga samo njegov mladji brat Kréo Petrović, onaj isti hrabri i neustrasimi branici Ostroga, koga je naš neumrli pjesnik u svojim „Osvetnicima“ onako divno proslavio. S Drago je bio izvanredni junak. On je ostavio nakon sebe 5 sinova s evropskim izobraženjem, medju kojim je Božo najstariji, i zauzima miesto predsjednika državnog Senata.

Još i danas dolaze Crno-gorci iz sviju krajeva na pokajanje i plaču gorko nad probom njihova suratnika i vodje, koji ih je sto puta vodio od pobjede do pobjede pred neprijatelja. Saobštavajući ovaj nepovoljni glas neostaje nam ništo ino, nego voskliknuti: Vječna mu pamjat i laka mu crna zemlja!

Daljok, 6. Svibnja. P. G. Uredniče za ljubav vašu moljim vas da mi kažete po kojim zakonu nami brani Spajija i varmegja u naši utrina ribu fatat, mi smo razdieljeni od Spajije, on je uzo jedan vir pod selom od 10—12 lanaca mi više njega imamo do 500 lanaca i to više Godina, pod vodom nego u suhom, spajija je dao taj vir u arendu švabama.

U tom viru nemože riba živit nego u naši utrina, kad su suve godine moralabi pomanjkat, sada ovo 3 godine uvik voda leži i riba se odhranjiva i mi nesmiemo lovit. A ko plati pašarinu nego Daljok od 600 do 700 fr. a. yr. Spajija i varmedja i arendaši neplatu. Akoje suvo naša je hasna, a koje voda našaje šteta. Još je spajija puštjo i g. sudac brez

volje općinske vodu u taj naš rit, kazalisu oni: da će pustiti vodu u dunav, sad njim ni šesta briga samo mi patimo, moramo našu marvu tirat na pustare da mogu živit pa drugom platit. A njeva riba nek se odhranjiva u naši utrina jeli to pravo? Štoje pravo toje i zdravo, ja mislim da nije pravo, ni ti Bogu drago. Arendaši ako njima nije pravo neka oni njev vir zagrađu to Daljok kaže. I neka ne vozu ribu iz dunava u njeg da se u naši utrina rani i ohdrani.

Evo gospodine žetva je velika a poslenika malo molimo vas pošaljite nam sridne i dobre poslenike duva čista, i bistra da nema u puku bune.

Neka preporučuju nas Bogu da nas zdravljem i kripostjom nakiti. S mirom ogradi ne prijatelje otira i sve nas u svojoj službi i viri uzdrži, misničtvo čuva u snagi i kriposti, dila i riči, vojničtvo u jakosti, srce u istini i pravici, vladaoce u ljubavi i pravdi, puk kersjanski brez grija i zloće puk nekresčjeni i ne virni obrati i prosvitli.

Sveto Pismo kaže u 5- u 16—20 po svetom Luki kucaj otvorice se, prosite datiće se vam tražite i načete. A gle sada bune u puku jedni na livo drugi na desno, kod nas se dogodilo 8. Svibnja u malom selu zvano Bodolja da su se tukli medju sobom. Za poslanika liva i desna, desnaje dala aldomaš, toje ono vrime što sveto pismo kaže: Da- Bo- At- ili La- Z- Vi- pro-

Pitam gospodina urednika jeli moguće da Šokci i Bunjevci platu za novine madjarske ili švabske, naš biliznik prima u račun od općine 24 fr. Za Novine, kad općina platit mora da imade u našem jeziku, da mi znademo šta ima u novina.

Poljodilac.

NAŠEM PRIJATELJU U DALJOKU.

Dvie stvari nalazim u Vašem pismu, o kojima želite moje mnienje razumiti. Premdaje istina da kolikoje ljudi tolikoje i čudi, i koliko kućah toliko običajah, dakle može biti: da su vriemenom u vašoj obštini i taka prava uzrasla, koja nisu u drugoj obštini navadna, jel premda smo po svoj ugarskoj jedan urbarium imali, taj je ipak po razliki vidikah tekem vriemena, mnoge promiene pritrpio.

Ipak ako stvar razaberem po vašem opisu, onda mi se čini: da što se tiče ribolova, to se kod vas isto tako vrši ko i na drugom miestu, koje je u niti nrbarjalski bilo, što ako tko želi temeljno prosudit, nimu je slobodno izprid očiuh gubit: da je prije 1848. godine sve nepokretno Spajinsko bilo, riečom podahnici nisu imali svojinu već samo uživ one nepokretnine koju su posidovali, uz uvjete koji su u zakonu propisani, bili, dakle štogod je na toj nepokretnini bilo toje sve u posjed spajinski spadalo.

Usljed čega njemu je pripadalo pravo točit vino, sić meso, gdje i gdje kreč i ocet prodavat, njegovaje bila divjačina na kopnu i vodi, dakle njegove su bile i ribe u vodi. Prava ova je spajija uživo pod imenom regalia veća i manja, od naznačene godine mnoga su se promienila, al regalia su zaostala. Dakle premda je kod vas zemlja od spajinske odiljena, ipak ribolovje nije vaše već spajinsko, zato zemlje mogu vaše biti, al ako se pokriu vodom i ribu plode, naravno zemlje takve koje su već od starinah ribu plodile, ova neće biti vaša već spajinska; njega se dakle tiče po zakonu pravo ribe loviti, ili lovenje u zakup izdati. No na dojdjučoj dieti, i ovo pravo će se promienit, tako, da će obštine dohodko od spajije odkupit.

A što se tiče biranja poslanika svakom valja svoju slobodu neodkrnjenu ostaviti, i zato se mudri i izobraženi ljudi neće mrziti. No po nas slaviane, dosad ni jedna ni druga stranka nije ruže prostirala. Da mi imamo takve ljude koji su jednog srca i jezika snama; onda bi na te triebalo glasovat, a kadih neimamo onda gledajmo koji nam obećaju da će naša narodna prava branit, i uz te se poredjajmo.

Bilo pak ma kako to će biti i po poslanike, i po biratelje uviek velika Sramota, ako ovo najplemeniti je pravo prodavali i kupovali budemo, niti je takav dostojan da bude poslanik, nit ovaj da bude birateli. ako u najvažnijem poslu

svoje domovine ne gleda na Boga, već da se voditi po grlu i trbuvu. Slavian stare bagre, sramotio bi se ići na take al domaše. Ured.

R A Z N E V I S T I.

— Javljaju da će se Carevinsko više u Beču do 15. Lipnja zaključiti, a Delegacije 15. Rujna otvoriti, donle se nadaju da će i s Poljaci na čistaizici.

— S m i e s n o j e, ipak je istina da Berezani moraju doći u Čonoplju, da se mogu upoznat s našim novinam i za sebe narediti da ih štiju. Zar neimaju u svojem popu prijatelja koji bi srcem i dušom nastojao: da se prosvieta širi i medju Šokeih? Zar se njihovi meštovi i učitelji boje ovakog gosta? Ako je istina što čujemo, da u Bregu neima čovieka koji bi se o škularenju brinio, onda je po šokece dosta garavo.

— N a š e poštovane prijatelje opozoravamo na oglas koji posednike poziva da si ogradjuju proti štete koju bi im mogla naneti krupa ili vatra, što više da si na čas svoje neizljezljive smrti nabave jedan kapital, skojim bi mogli, prve nevolje od svoje obitelji odbiti. Krupa i vatra mnoge obitelji u glavu ubie, bozje je providjenje što se snuju Društva, koja za malu kamatu osiguravaju nam onu glavninu koju smo u stane ili naše sitve uložili. Ovde se ponudjava našim Čitateljem Društvo pod imenom Viktorija poznato, kod kojeg je Peštanska Župania Sirotinsku imovinu osjguruala.

— K o b i r a d b i o naučiti šta je ustavnost, tome bi mogli savetovati, da si uzme lekcije kod Prsvietlog Gosp. Lenarda župana, najnovie pokazo je u Novom-Sadu: da u ustavu nevlada načelo većine. U njegovom Sustavu veća je cena od 23 glasa, no od 46, kako se vidi on se drži stara načela: vota sunt ponderanda non numeranda.

— N a š i rumani sjedinjavaju se u načeli sa drugima narodnostima, koje nastoje izpriti svoja ustavna prava. Vanča Balazfalvski Biskup i Šaguna Nadbiskup, primaju ulogu narod na vićanje sazvat, da se osnuju pravila, s kojima će se upravljat o izborih zastupnikah saborskih.

G A Z D A L U K.

Za Stanarice. Dobroće biti znat šta jedan mudar nimac kaže, da ako hoće mo da drvene, zdilo i škipiće mlićne zadržamo onda valja nastojat da ih čisto držimo, šuplja trieba da je ugladjena, pa da neostane zajidjeni miesta ili pukljatinah, u koje bi se kiseloća zavukla, navadno se pare pak se tako kiseloća čisti, al je sigurnie ovo obhadjanje: trieba napraviti krečave vode, t. j. u jednom čabru zagasiti kreča, i vodom nalit, ovom kad se izbistri valja naliti škipiće, i dulje u njima ostavit, kasnie ovu izliti, i čistom vodom škipiće dobro izaprat, potrošenu vodu s kreča valja opet nadoliti, i promišat, da tako imamo uvik gotove krečave vode, ova nije škodljiva, a kiseloću najsigurnie očisti.

TRGOVINA I OBRTNOST.

Cinjenik Pešta 18. Svib. Prošaste nedilje nije bila prodaja od vune. U velikom Tapolčanju dvo strižna zimska prodavana je po 103—106 fr. Svinji ugars. srbs. 250—360 fn. 34—35 n. niže vrst. 33—33½ n. za izvoz 35½ n. Varivo bio grah 4 fr. centa proja 3 fr. 40 n. mirov kaša 6—6 fr. 10 n. med 19—19½ fr. u satima srbs. 14 fr. vrsak 93 fr. bolji 98—100 fr. Šljive bosans. u ardov. 8½ —9 fr. srbs. 7—8—10 fr. Pekmez 13½ fr. Orasi 6—7 fr. Mast 40½ fr. sa sudom 38 fr. bez suda amerik. 32—34½ fr. Šišarice prve vrs. 13½ fr. druge 11—11½ fr. srbs. 9 —10 fr. treće 7—7½ fr.

CINA RANE. Pešta, 18. Svibnja. Čisto žito banat. dj. mž. : 81 fnt. 6 fr. 35—45 n. 87 fnt. 7 fr. 10—15 n.

tisansko, peštansko stol.-biogr. 81 fn. 6 fr. 40—50 n. 87 fn. 7 fr. 15—25 n. bačvansko 81 fn. 6 fr. 35—45 n. 84 fn. 6 fr. 80—90 n. Raž 78—79 fn. 3 fr. 60—65 n. Ječam 66—68 fn. 2 fr. 60—70 n. Zob 45—48 fn. 1 fr. 80—90 n. Kokuruz mir. 3 fr. 90 n. —4 fr. Proja 82 fn. 3 fr. 10—20 nov.

Visina vode dunavske.

Pešta 18-og Svibnja : 7' 10" nad 0. razte.
Požun 18-og Svibnja. : 5' 6" nad 0. "
Velika vrućina.

Poruke uredništva.

Čibrak : Srićno je prispilo, izaće na vidilo, Strogo se moramo držat načela, imamo primer u Evangliju: da su i slićpi pogledali. — Sterplieci : Za sad nije moglo biti al slićie.

O G L A S.

Potpisanom zastupništvu osiguravajućeg društva „Victorie“ čast je poštovano občinstvo na osiguranje: protiv štete koju led — krupa počini, protiv opasnosti vatre i za čovieki život po najprillicnijoj cini i najpovoljnijim uslovima — uz potpuno namirivanje i brzo rasčiscenje dogodivso se štete — učtivo pozvati Poštovanjem

Subotica, Svibnja 1872.

Šanko Manojlović Kalijan,

gvozdjar : u svojoj kući pored varoške kuće zastupnik Victorije.

MASINE ZA VRSITBU.

Koje su sad najnovie vremena, u najznamenitijim fabrikama, za najlakše, najcelishodnije, i najjeftinije, pronadjene, mogu se uviditi, i kupiti kod podpisanog: ista mašina nepotrebuje više, od dva dobra, ili četiri najlošija konja, i vrše na dan 150 veliki krsta, istrese slamu, i u slami jednog zrna nemože se najti, niti šuljka u žitu, i ima istih mašina po 400, po 500, i po 600 frt a. vr. te tako može svaki kupac kod mene po svojoj volji mašinu birati, imam takodjer, i koja ovejano zrno u djak daje, i sva je na točkovi, kao god parnjača, i od šest konja snage, košt 1850 frt a. vr.

Meni je dosad kako svaki kupac, tako i občinska staro bečejska komisija, o njenoj dobroći i valjanom radu, pismeno svodočanstvo dala, koje svakom mogu pokazati.

Ko dakle želi takovu mašinu imati, neka se za ranije postara, jer dosad veće prilicno prodato, pak se bojim da posle nebude dockan, za nabavljenje, jerbo su fabrike vrlo daleko.

Svaku mašinu koju prodam, ta se najpre kod mene mora sklopiti, i viditi da što nefali, te tako može svaki kupac siguran biti sa šnjome, i ako ranije kupi, ondak mogu mu dojtii, istu pokazati namestiti, i sklopiti, to može bez brige vrsitbu čekati.

Takodjer imam i dobri drljača. par po 31 frt. a. vr. plugova od samog kovanog gvozdja od 17 do 18 fr. a. vr. a kolečke 12 fr. a. vr., mašina što krune kukuruze, po 52 fr. a. vr. sečki za čovčiju snagu od 50—80 fr. a. vr. i ustrojeni sečki da može sa istim vrtlom što vršaonicu tera i sečku terati, od 120—220 fr. može dobiti i kamen kojeg će opet isto vrtlo terati, te može i mleti, imam takodjer i testeru za cepanice seći, koje opet isto vrtlo tera, može zimi 9 a leti 12 fati na dan izseći, košta 150 fr. a. vr.

Hugo Krvarics,

zemljodjelac i mašina prodavaoc u Starom-Bečeju.